

A prognózis azzal számol, hogy 1990-re a lakosság több mint fele lesz olvasó, és a könyvtárak szerepe is ezzel arányosan fog növekedni. A tömegkommunikációs eszközök fejlődése nem veti vissza sem az olvasást, sem a könyvtárakat. Ezt a prognózis az alábbiakkal indokolja:

az olvasás továbbra is a tájékozódás egyik legfontosabb forrása marad, térhódítása a tudományos-műszaki forradalom és az állandó művelődés szükségszerű velejárója. Különösen a szakirodalom iránt növekszik meg az érdeklődés;

a képzés gerince minden fokozatban továbbra is az élő és a nyomtatott szó, az írás és a nyomtatás marad. A korszerű audio-vizuális eszközöknek kell ehhez illeszkedniük, nem pedig megfordítva;

a művészeti kultúra jelenleg uralkodó típusában az irodalmi kultúra, az irodalmi kulturának az olvasáson át történő elsajátítása foglalja el a vezető helyet, s nem valószínű, hogy a tömegközlekedési eszközök rohamos terjedése ezt a helyzetet gyökeresen megváltoztatja;

a szocialista művelődéspolitikának az az érdeke, hogy a személyiség minél teljesebb fejlesztésében a hagyományos és a legkorszerűbb eszközök egyaránt részt vegyenek, harmónikusan egészítsék ki egymás lehetőségeit.

A prognózis keretjelleget. A közeljövőben az egyes kulturális tartományokra, így a könyvre, a könyvtárakra és az olvasásra nézve is, részletes prognózisok készülnek e dokumentum alapján.

/Bibliotekarz, 41.k. 3.sz. 1974. p.65-68./

Irányszámok – kísérlet a hannoveri UB/TIB-ben

Az ún. irányszámok közép- ill. irányértékeket jelentenek, melyek meghatározott munkával kapcsolatos ráfordítások mértékét és különböző tényezők egymással való összefüggéseit adják meg.

Könyvtári területen különböző mennyiségek, tételek szolgálnak irányszámokként. Ezek egyértelmű elismerését általában azzal utasítják vissza, hogy az egyes könyvtárak is nagyon különbözőek.

Bizonyos számok azonban mégis meghatározhatók olyan teljesítményekkel kapcsolatban, melyek minden könyvtárhoz egyformán hozzátartoznak. Az irányszámokkal lemérhető a könyvtári munka hatékonysága, felderíthetők a pozitív és negatív hatások.

Az UB/TIB /Universitätsbibliothek - Technische Informationsbibliothek/ számára a legfőbb cél a kölcsönzéssel kapcsolatos igények lehető leggyorsabb elintézése. Ezzel kapcsolatosan néhány irányszám:

1. Távkölcsönzés - kölcsönzési igények a városon kívülről.

Az UB/TIB 1973-ban kereken 230 000 kölcsönzési kérelmet kapott Hannoveren kívüli igénylőktől. Évi 250 munkanapot számítva, ez átlag napi 920 igény. Teljesítésén /a postabontástól az olvasótermen keresztül a fotóig/ összesen 40 alkalmazott dolgozott. Akár napi 8,4 vagy heti 42 óra munkaidőt veszünk alapul, minden alkalmazottra óránként 2,75 teljesített igény adódik. Ez 22 percnél felel meg egy-egy kölcsönzési kérelem teljes feldolgozásával kapcsolatosan.

2. Helybeli kölcsönzés

1973. évben 253 000 kölcsönzés történt. A könyvtári állomány részben szabadpolcos, részben raktári anyag. A helybeli kölcsönzések feldolgozását /beleértve a felvilágosítást, felszólításokat stb. is/ 15 alkalmazott intézi. Itt is 250 munkanap adódik, napi 1012 kölcsönzési kérelemmel, ami átlagban 120 órát jelent. 15 alkalmazott esetében egy emberre minden órában 8 kölcsönzés elintézése esik. Ez minden egyes kölcsönzésnél 7,5 perc.

3. Távkölcsönzés - kérelmek szétküldése

Az UB/TIB 1973. évben kereken 12 000 igénylést küldött szét bel- és külföldi könyvtárakhoz, vállalatokhoz, intézményekhez, szerzőkhöz stb. Az ezzel összefüggő valamennyi munkához 6 alkalmazott kellett. Egy főre évi 2000 ügy intézése jutott; egy elintézés tehát egy alkalmazottnak 1 órai munkájába kerül. - Bizonyos okok következtében ez a munka rendkívül időigényes.

4. Folyóiratok rendelése

A kölcsönzési kérelmek 80%-a folyóiratokkal kapcsolatos. Az UB/TIB 1972. évben 14 000 folyóiratért 714 000 DM-t adott ki. Ez címenként 51 DM. A munkában 10 alkalmazott vett részt, tehát egy főre 1400 folyóiratcím esik. - Ha a költségvetés alapján személyenként évi 25 000 DM-t számítunk, akkor minden előfizetés 18 DM-val emelkedik. Így egyetlen előfizetés kereken 69 DM-ba kerül.

Ezek a számok az UB/TIB könyvtár statisztikai számai. Hasznos lenne ezeket más könyvtárak hasonló számaival egybevetni.

/Bibliotheksdienst, 1974. 4.sz. p.188-190./